

Διδάσκοντας Αρχαία Ελληνικά στα παιδιά

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 13 Οκτωβρίου, 2014

Συνέντευξη που

παραχωρήθηκε από τον υπεύθυνο του προγράμματος διδασκαλίας αρχαίων ελληνικών σε

παιδιά κ. Γεωργιάδη Κυριάκο στον Γιώργο Ρακκά για λογαριασμό του περιοδικού «Άρδην».

Σέρρες 11 Ιουνίου 2014

Άρδην:

Κύριε Γεωργιάδη, η επιλογή διδασκαλίας

αρχαίων ελληνικών σε παιδιά του δημοτικού συγκρούεται μετωπικά με τη

στερεοτυπική αντίληψη που τα θέλει δύσκολα και απροσπέλαστα ακόμα και για τους μαθητές λυκείου. Ποιά είναι η πείρα που αποκομίζετε από τη διεξαγωγή των μαθημάτων;

Κ. Γεωργιάδης: Κατ' αρχάς θα πρέπει να κάνουμε μια γενική αναφορά στο γιατί και πώς

του όλου εγχειρήματος. Διδάσκουμε από το 1994 φιλολογικά μαθήματα σε μαθητές και

μαθήτριες λυκείου. Σε όλη αυτή την περίοδο παρατηρούσαμε μία πτώση του γλωσσικού

επιπέδου των μαθητών και μία προϊούσα δυσκολία στην πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής,

αλλά και της νέας ελληνικής γενικότερα. Ταυτόχρονα, η αδυναμία συγκέντρωσης, η έλλειψη

υπομονής και επιμονής στις δυσκολίες των μαθημάτων, η αδικαιολόγητη ταχύτητα και

η άρνηση σε οποιαδήποτε εμβάθυνση κατέστησαν πλέον κεντρικά χαρακτηριστικά. Ανιχνεύοντας

τρόπους ανατροπής αυτής της καθοδικής πορείας, βλέπαμε ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει κάτι ουσιαστικό υπό το βάρος της πίεσης του χρόνου (βλ. εξετάσεις και μεγάλος

όγκος της καθορισμένης από το υπουργείο ύλης). Έτσι καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι πρέπει το παιδί να έρθει σε γόνιμη και ουσιαστική επαφή με την αρχαία ελληνική

γλώσσα από τις πρώτες τάξεις του δημοτικού, περίοδο κατά την οποία υπάρχει άνεση χρόνου για να γίνει σωστή προετοιμασία, ώστε το παιδί, εισερχόμενο στο

γυμνάσιο, να αντέξει το απότομο «σοκ» του πολυτονικού και των αρχαίων ελληνικών.

Βεβαίως, καθώς σχεδιάζαμε το πρόγραμμα των μαθημάτων, έπρεπε να λάβουμε υπόψη

ορισμένες βασικές παραμέτρους. Τα σημερινά παιδιά δέχονται από πολύ νωρίς πολλά

ερεθίσματα, είναι εξοικειωμένα με την τεχνολογία, χάρη στην οποία όμως **αποκτούν μία αδικαιολόγητη και επιζήμια ταχύτητα**

σε όλα, είναι πολύστροφα, αλλά βαριούνται εύκολα. Έλα όμως που **ο φυσιολογικός ρυθμός είναι ο αργός και τα σπουδαία**

πράγματα απαιτούν υπομονή, επιμονή, αργό ρυθμό - τουλάχιστον στην αρχή! Αυτό

ήταν και το μεγάλο πρόβλημα που έπρεπε να λύσουμε στο επίπεδο του σχεδιασμού του

μαθήματος. Ξέραμε ότι η επιλογή του κλασικού τρόπου διδασκαλίας, δηλαδή γραμματική,

συντακτικό, κείμενα για εξάσκηση, είχε εξασφαλισμένη την αποτυχία από την πρώτη ώρα. Γι' αυτό αποφασίσαμε να επενδύσουμε τον σκληρό πυρήνα του μαθήματος

(γραμματική

- συντακτικό) με όλα τα όπλα που διαθέτει ο Ελληνικός Πολιτισμός.

Η πρότασή μας λοιπόν διαμορφώθηκε

ως εξής στο κείμενο με το οποίο απευθυνθήκαμε στον κόσμο το καλοκαίρι του 2012:

Από τον Σεπτέμβριο του 2012 συν Θεώ θα προσφέρουμε

μαθήματα Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, Ιστορίας και Πολιτισμού για όλες τις ηλικίες.

*Για τα μικρά παιδιά στόχος του προγράμματος είναι να τα φέρει **έγκαιρα -και πάντως πριν τα αλώσει η τεχνολογία***

***(κινητά, ηλεκτρονικά παιχνίδια κ.λπ.)**- σε δημιουργική επαφή με τον Ελληνικό Λόγο και πολιτισμό σε όλη του τη διαχρονία, χωρίς αποκλεισμούς και στρεβλώσεις*

- από τον Όμηρο, τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, τον Αισχύλο, τον Σοφοκλή και τον Ευριπίδη μέχρι τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, τον Μέγα Βασίλειο και τους

άλλους Πατέρες της Εκκλησίας. Από τον Σολωμό, τον Μακρυγιάννη και τον Παπαδιαμάντη μέχρι τον Κόντογλου, τον Σεφέρη και τον Ελύτη.

Στόχος να καταστούν ικανά να κατανοούν και να ερμηνεύουν

όλους τους μεγάλους του Πολιτισμού μας, για να μπορούν να αντλούν από αυτούς ό,τι

χρειάζονται για το σήμερα και το αύριο. Μέσα για την επίτευξη αυτού του στόχου θα αποτελέσουν η ερμηνεία και ο σχολιασμός των κειμένων, η ετυμολογία, ο

παραλληλισμός αρχαίας και νέας Ελληνικής, η ερμηνεία των γραμματικών και

συντακτικών

κανόνων και όχι η απλή απομνημόνευση, η δημιουργία προτάσεων, καθώς και άλλες δραστηριότητες (ανάγνωση, απαγγελία, ορθοφωνία η δραματοποίηση των κειμένων, παραγωγή λόγου, ζωγραφική, καλλιγραφία).

Όσον αφορά τη διάρθρωση του μαθήματος, επιλέγουμε να προχωρούμε παράλληλα στη γνώση των βασικών κανόνων της Ελληνικής Γλώσσας (γραμματική, συντακτικό, ετυμολογία) και στη δημιουργική επαφή και ερμηνεία κειμένων που θα αντλούμε από όλο το εύρος του θαυμαστού μυστικού κήπου της Ελληνικής Γραμματείας (Αρχαία Ελληνική, Ελληνιστική, Μεσαιωνική και Νεοελληνική), έτσι ώστε, διατηρώντας αμείωτο το ενδιαφέρον, να προχωρούμε στην κατανόηση και αφομοίωση του Ελληνικού Τρόπου.

Με σύνθημά μας το «Πλούσια Γλώσσα = Πλούσια Σκέψη», ξεκινάμε με το χαρτί και το μολύβι τον δρόμο της επιστροφής στο σπίτι μας, στον Πολιτισμό μας. Σας περιμένουμε!

Και έτσι ξεκινήσαμε. Με τρία τμήματα. Δύο μικρών παιδιών (β' δημοτικού και ε' δημοτικού) και ένα ενηλίκων.

Και ερχόμαστε τώρα στην ουσία του ερωτήματός σας.

Δύσκολα και απροσπέλαστα λοιπόν τα Αρχαία Ελληνικά -χωρίς εισαγωγικά- για παιδιά που δεν αξιοποίησαν -με ευθύνη βέβαια κυρίως του στενού και ευρύτερου περιβάλλοντός τους- την κατεξοχήν γλωσσογονική ηλικία των πρώτων έξι χρόνων της ζωής τους και δεν τα διδάχθηκαν πρώτα -κρίσιμα από κάθε πλευρά- χρόνια της σχολικής τους ζωής.

Σχετικά τώρα με την πείρα που αποκομίζουμε από τη διεξαγωγή των μαθημάτων έπειτα από δύο έτη, μπορούμε με ασφάλεια να εξαγάγουμε τα πρώτα συμπεράσματα. Όσον αφορά τα μικρά παιδιά (β' και γ' δημοτικού), κατ' αρχάς συμμετέχουν στο μάθημα ανελλιπώς, χωρίς να βαριούνται. Ενθουσιάζονται με τη μελοποιημένη ποίηση, την υμνολογία, την ιστορία, τα διηγήματα, την ετυμολογία και ακολούθως «αντέχουν» με ιδιαίτερη άνεση - κάποτε και χαρούμενα - τον σκληρό πυρήνα του μαθήματος, που είναι η γραμματική, το συντακτικό, το λεξιλόγιο. Αφομοιώνουν σχετικά εύκολα και αργά, αλλά

σταθερά, φαίνονται στον λόγο τους και τη σκέψη τους τα πρώτα θετικά αποτελέσματα
όσον αφορά και το επίπεδο έκφρασης, αλλά και αυτό της σκέψης...

Βεβαίως, η επιτυχία του όλου
εγχειρήματος έχει να κάνει και με την προσωπικότητα του κάθε παιδιού και με τη συμμετοχή της οικογένειας και εκεί οφείλονται οι διαφοροποιήσεις στην πρόσληψη και
αφομοίωση των διδασκομένων κατά περίπτωση. Όμως σε γενικές γραμμές η ωφέλεια που
προκύπτει είναι ορατή από την αρχή και το μέλλον προσιωνίζεται θετικό για αυτά τα παιδιά.

Στις μεγαλύτερες ηλικίες
(ε' και στ' δημοτικού) τα πράγματα πηγαίνουν κάπως πιο αργά και αυτό ίσως ακούγεται
παράδοξο. Όμως είναι η αλήθεια και οφείλεται ενδεχομένως στο ότι τα παιδιά αυτά έχουν κάνει ήδη μία διαδρομή, η εμπλοκή τους με την τεχνολογία δεν βοηθάει, εμφανίζουν
μία κάποια ανυπομονησία και αφομοιώνουν πιο δύσκολα. Όμως αυτό αφορά την αρχική
περίοδο. Στη συνέχεια εξοικειώνονται με το αντικείμενο και όλα παίρνουν τον δρόμο τους.

Άρδην:

Πώς επιδρά η διδασκαλία των αρχαίων ελληνικών στην αντιληπτική / κριτική ικανότητα, καθώς και στις μαθησιακές δυνατότητες των μικρών παιδιών;

Κ. Γεωργιάδης: Το ερώτημα τίθεται από τα πράγματα: εάν ένα παιδί τύχει της δέουσας
προσοχής -βλέπε λελογισμένη χρήση των τεχνολογικών μέσων- και διδαχθεί από νωρίς την αρχαία ελληνική γλώσσα, όχι μόνο ως γλωσσική δομή, αλλά κυρίως ως φορέα του Ελληνικού Τρόπου, ποιό θα είναι το αποτέλεσμα; Μήπως ένα παιδί κριτικά σκεπτόμενο, με πολλά ενδιαφέροντα, έτοιμο να χαρεί το δώρο της ζωής ως ενεργό
μέλος της κοινωνίας; Πιστεύουμε πως αυτό ακριβώς είναι το αποτέλεσμα. Όσον αφορά
τώρα το δικό μας πρόγραμμα, είναι ορατές οι θετικές συνέπειες, με διαφοροποιήσεις όμως που οφείλονται στις διαφορετικές διαδρομές που έχουν τα παιδιά μέχρι τώρα. Άλλη ταχύτητα και βάθος πρόσληψης έχει ένα παιδί που δεν παρακολούθησε
ή και δεν παρακολουθεί τηλεόραση και δεν έχει κολλήσει με βιντεοπαιχνίδια -

πιστέψτε μας, υπάρχουν και τέτοια παιδιά- και άλλη ένα παιδί που μεγάλωσε με την τηλεόραση ως οργανικό παρακολούθημα της ζωής του και τα βιντεοπαιχνίδια είναι πλέον μέρος της καθημερινότητάς του. Σε κάθε περίπτωση όμως τα παιδιά παρακολουθούν

ευχάριστα το μάθημα - ένας μικρός μάλιστα μας δήλωσε πως θα συνεχίσει να το παρακολουθεί και τα επόμενα χρόνια, διότι είναι σαν να μην είναι μάθημα! Από τη στιγμή που κερδίστηκε αυτό το στοίχημα -η εκούσια και με χαρά συμμετοχή δηλαδή- αναλαμβάνουν

έργο η ετυμολογία, η ιστορία, το ελληνικό διήγημα, η υμνολογία, η μελοποιημένη ποίηση, οι βίοι αγίων, οι ηρωικές μορφές και άλλα ακόμη μυρίπνοα άνθη του Ελληνικού Πολιτισμού, για να δώσουν στους μικρούς μαθητές, αλλά και στους ενήλικες,

**την πνευματική εκείνη τροφή που δυναμώνει
το πνεύμα μας και το μυαλό μας.**

Άρδην:

Το αρνητικό στερεότυπο για την αρχαία ελληνική γλώσσα, πέραν των πολιτικών σκοπιμοτήτων που εξυπηρετεί, θεμελιώθηκε πάνω στη στρεβλή διδακτική προσέγγιση που πραγματοποιείται στο πλαίσιο μίας εκπαιδευτικής διαδικασίας. Θα μπορούσε να υπάρξει κατά τη γνώμη σας μία εναλλακτική προσέγγιση στη διδασκαλία των αρχαίων

ελληνικών, που να αποκαθιστά τη σχέση τους με τη νεολαία;

Κ. Γεωργιάδης: Βεβαίως, και αυτό πραγματοποιούμε τα τελευταία δύο χρόνια. Κατ' αρχάς

είναι το θέμα του χρόνου. Δεν στέκει να αφήνουμε ανεκμετάλλευτα τα πρώτα κρίσιμα χρόνια της σχολικής ζωής του παιδιού και μετά να το «βομβαρδίζουμε», ξαφνικά, στην α' γυμνασίου, με ένα βιβλίο μάλιστα ιδιαίτερα απαιτητικό. Έπειτα είναι

το θέμα των κειμένων. Θεωρούμε πως **κείμενα**

από την εκκλησιαστική γραμματεία προσφέρονται για την πρώτη επαφή του παιδιού με

την αρχαία ελληνική. Είναι πιο κοντά στη νέα ελληνική, χωρίς να υστερούν σε νόημα - κάθε άλλο μάλιστα -, αλλά και συντακτικο-γραμματικά. Επίσης η επένδυση, όπως ήδη προαναφέραμε, του σκληρού πυρήνα του μαθήματος με την ετυμολογία, που ενθουσιάζει

τα παιδιά, την ιστορία μέσα από τις πηγές που συγκλονίζει και εμπνέει, την υμνολογία

και τη μελοποιημένη ποίηση, που φέρνει το παιδί στην κατάλληλη ψυχική και συναισθηματική κατάσταση και το μετατρέπει σε μαθητή ουσιαστικό, δίνει μία άλλη δυναμική στο μάθημα, εντελώς διαφορετική με τα ειωθότα και κερδίζει τους μαθητές.

Άρδην:

Τί θα συμβουλευάτε σε κάποιον νέο που έχει τελειώσει το σχολείο, και που τώρα ανακαλύπτει

τη σημασία και τη σπουδαιότητα των αρχαίων ελληνικών;

Κ. Γεωργιάδης: Θα του έλεγα ότι έχει ξημερώσει μία καινούργια, σπουδαία ημέρα γι' αυτόν.

Ποτέ δεν είναι αργά. Όλα τα σπουδαία έχουν ειπωθεί και καταγραφεί σε βιβλία. Η αρχαία

ελληνική -ή μάλλον η ελληνική γλώσσα, για να το πούμε καλύτερα- δεν μας ενδιαφέρει

απλώς και μόνον επειδή είναι η γλώσσα μας, αλλά κυρίως διότι είναι φορέας ενός τρόπου σκέψης και ενός τρόπου ζωής, που αναγνωρίστηκε ως οικουμενικός και φιλάνθρωπος. Έτσι λοιπόν αξίζει να εντρυφήσουμε σε αυτόν. Και αν δεν μπορεί μόνος του, υπάρχουν οι καλοί δάσκαλοι, σε όλη την Ελλάδα, για να τον βοηθήσουν, υπάρχουμε κι [εμείς](#) που σύντομα, συν

Θεώ, θα παρέχουμε τα μαθήματά μας και διαδικτυακά!

Άρδην:

Σας ευχαριστούμε πολύ!

Κ. Γεωργιάδης: Εμείς σας ευχαριστούμε, για τη σπουδαία ευκαιρία που μας χαρίσατε, για

να επικοινωνήσουμε με το εκλεκτό αναγνωστικό σας κοινό. Αφενός χρειαζόμαστε ιδέες και σκέψεις στην προσπάθειά μας να βελτιώσουμε και να ανεβάσουμε την ποιότητα

του προγράμματος και αφετέρου οικονομική ενίσχυση, για να καταφέρουμε να το στερεώσουμε και να το επεκτείνουμε και σε άλλες πόλεις. Όσοι πιστοί, λοιπόν, επικοινωνήστε!

(2321028190 - 6943760038)

(Πηγή: [«ΑΡΔΗΝ» Ιούν.-Σεπ. 2014](#))

Σημείωση: Την διδαχθείσα ύλη του προγράμματος μπορεί να την δει κανείς, στο συγκεκριμένο τεύχος του περιοδικού από όπου και η συνέντευξη.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>
